

Газета издается на
балкарском языке
с 1924 года.
Интернет-версия:
gazeta.zamankbr.ru

ЗАМАН

Шабат кюн,
ыхчауман ай
(май), 7,
2022 жыл
№ 51 (21096)

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ **ВРЕМЯ** ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Хурметлеу

Казбек Коков жанларын аямагъан аскерчилени жууукъларына Кишиликни орденлерин бергенди

КЪМР-ни Башчысы **Казбек Коков** Къабарты-Малкъардан барып энчи аскер операцияны чегинде жан берген аскерчилени жууукъларына къырал саугаланы бергенди.

Россей Федерацияны Президенти **Владимир Путинни** Указына кере аскер борчларын кишиликлери, батырлыкълары эм жанларын къанларын аямагъанлары ючюн ёлгенден сора Кишиликни орденлери берилгенди:

- Битирланы Абдулкеримни жашы Рамазан**, тамата прапорщик;
- Вайберт Андрей Владимирович**, ефрейтор;
- Жилев Анзор Владимирович**, ефрейтор;
- Куашев Астемир Асланович**, рядовой;
- Кумышев Азамат Ахмедович**, кичи сержант;
- Кучменланы Ибрагимни жашы Таубий**, сержант;
- Назаров Александр Николаевич**, кичи сержант;
- Оразаев Мурат Ибрагимович**, сержант;
- Орехов Дмитрий Владимирович**, подполковник;
- Паунежев Альберт Мухамедович**, прапорщик;
- Паунежев Аслан Хасанович**, капитан;
- Пшихачев Раджа Мусаевич**, тамата сержант;
- Слонов Билял Эдуардович**, прапорщик;
- Шибзухов Амир Эльдарович**, рядовой.

Ёлгенлени жууукъларына айланып Казбек Коков былай айтханды: «Сизге къайгы сёз береме. Сизни жашларыгъыз, эрлеригиз, аталарыгъыз кеслерини къырал аскер борчларын сыйлары-намыслары бла толтургъандыла. Ала сыйлы жумуш толтургъандыла: келлик тёлөлеге – бизни сабийлерибизге, тийишли жашауну жалчтыгъандыла. Бу жашла бизни ата-бабаларыбыз къажу тургъан нацизм бла юрөшде жашауларын аямагъандыла. Сизни бла бирге жарыйбыз. Аллыгъызда баш иебиз».

ЖОРАЛАУ

Бир минут шош сюелип, эсгертмелеге гюлле салгъандыла

Уллу Ата журт урушда совет халкъ келтирген Хорламны 77-жылдыгына жораланган республиканы шахарлары, районлары эм эллери бла ётген аскер-патриот халда машинала бла тизилишип барыуну келечилерине Терк районда тюбегенди. Ала биринчи 1941-1945 жыллада урушда ёлген жерлешлени мемориал комплекс-эсгертмесини къатында тохтагъандыла, алайда къуанчлы митинг къурагъанды. Анга жер-жерли власть органлары, КЪМР-ни эм Терк районну аскер комиссариатлары, Россей ДОСААФ-ны регион, жер-жерли бёлюмлерини келечилери, районну жамауаты эм жаш тёлө къатышханды.

Сёлешгенле Ата журтну къорулауларын жигитликлерини эм батырлыкъларын юсонден айтхандыла, жаш адамлага совет халкъны жигерлигини тура этерге итингенди. Жыйылыгъа къошулгъанла ёлген аскер-

чилени бир минут шош сюелип хурметленди, монументге гюлле салгъандыла. Митингден сора колонна Терк-Дейское-Плановское маршрут бла тебирегенди, эсгертиуну белгилери орналган жерледе тохтап-тохтап алай баргъандыла. Автопробегни ахыр белгиленген тийреси РСО-Аланияда Эльхов къабакъла болгъандыла – Уллу Ата журт урушну кезиунде Кав-

каз ючюн сөрмешни магъаналы жерлеринден бири. Былайда да митинг эм гюлле салуу жумушла тамамлангъандыла. Бу тийиреде маршрут эсгертиуну халлы байламлыкъла бла эки шухъ районну – Къабарты-Малкъар Республиканы Терк районуну эм Шимал Осетия-Аланияны Киров районуну адамларын – бирлешдиргенди.

АХШЫ ЖУМУШЛА

Жангы поликлиниканы мекемыны мурдоруну бетонну биринчи кубу къуюлгъанды

Тюнене Нальчикде Къабарты-Малкъарны эм уллу поликлиниканы боллукъ мекемы мурдоруну бетонну биринчи кубун къуюу жарыкъ жумуш бардырылгъанды. Жангы мекема 1-чи номерли шахар клиниканы тийресинде ишленирикди.

Объект былтыр федерал адрес инвестиция программага къошулгъанды,

проект биринчи звенону иглендируу программага кере бардырылады. КЪМР-ни Башчысы **Казбек Коков** жыйылыуну чегинде аялу технологияны синдирууну, диагностика бёлюмлерини проектированиеларын юсонден айтханды.

КЪМР-ни саулукъ сакълау министри **Рустам Калибатов** поликлиника «аялу технологияны» жорукъларына тийишли боллугъуна ышандыргъанды. Алып айтханды, саусуланы келиу къауумла-

ры энчиленирикдиле, ОРВИ ышанлары болгъанла бирсиле бла тюбеширик туююлдуле мында. Мекемада регистра-тура, терапевт бёлюм, терк болушлукъ тапдыргъан служба, энчи медицина специалислени отулары, медицина профилактиканы бёлюму, медик студентлеге окъуту классла, процедура эм прививка отула, къарау бардыргъан жерле, кюндюзю стационар, административ-мюлк

рия, медицина реабилитация, онкология амбулатор болушлукъ арала, эндоскопия, лучевой диагностика бёлюмле, компьютер эм магнит-резонанс томографияны, амбулатор реабилитацияны, жюрек-тамыр тинтиу онглары болгъан функционал диагностиканы кабинетлери. Жангы медицина макемени мурдорунда стационарга жатдырууну излемеген хирургия эм эндоскопия операцияла этиликдиле.

КЪМР-ни къурулуш эм ЖКХ министри **Алим Бербеков** айтханды кере, сменге 500 саусузгъа къарача кючю эм уллулугъу 8 минг квадрат метрден уллу болгъан поликлиниканы къурулушу 2023 жылда декабрьде ахырына жетерикди.

Жангы поликлиниканы къурулушун башларча ону республиканы таматасыны башламчылыгы болгъанды, Россейни Президенти **Владимир Путинни** буйрукъларыны чеклеринде РФ-ни Правительствосуну эм РФ-ни Саулукъ сакълау министрствосуну себепликлери бла. Саулукъ сакълауну биринчи звеносун иглендирууну Президент баш ызладан бирине санагъанды, аны магъанасы – медицина болушлукъну эркин тапдырууну жалчытыу.

КЪМР-ни Башчысы **Казбек Коков** къурулушчулага жетишимли ишлеуну тежегенди. Тюбешиуну эсеплерине кере республиканы онуочусу кесини телеграм-каналында былай белгилегенди: «Бу объект ишлене тургъанда, аны жалчытыгъа, медиклени билимлерин ёсдюрууге, ол санда поликлиниканы аялу технологияла жорукъланы низамында ишлеуне энчи эс бургъанлай турлукъбуз. Жангы шендогюлю излемеле келишген поликлиника республикада саулай саулукъ сакълауну биринчи звеносунда медицина болушлукъну тири айнууна эм ёсюуне ахшы себеплик этеригине ийнанам».

Къуанчлы жыйылыгъа КЪМР-ни Правительствосуну Председатели **Мусукланы Алий**, КЪМР-ни Правительствосуну Председателини орунбасары **Марат Хубиев**, Нальчик шахар округну жер-жерли администрациясыны таматасы **Таймураз Ахохов** къатышхандыла.

Оноу

Ырысхы реабилитациягъа къоратыллыкъды

Россей Федерацияны Правительствосуну Председатели **Михаил Мишустин** медицина биригулене шендогюлю реабилитация оборудование бла жалчытыуну юсонден бегимге къол салгъанды. Битеу да регионлада болгъан медицина организацияны шендогюлю реабилитация оборудование бла жалчытыргъа 8,8 миллиард сомдан артыкъ бёлюнорюкдо. Ахча 157 клиниканы медицина реабилитация бёлюмлерин жалчытыргъа къоратыллыкъды.

Къабыл этилген документге кере, Къабарты-Малкъар Республикага 122,4 миллион сом бёлюнорюкдо. Ырысхы сакъатланы, къыйын аурууладан ауругъанланы, операцияладан къутулгъанланы эм ауур жаралары болгъанланы медицина жаны бла реабилитацияларына тийишли оборудование алыргъа къоратыллыкъды, деп айтылады Правительство сайтында.

Жарашдырылган планга кере Республикалы клиника больницаны реабилитация бёлюмлери эм КЪМР-ни Саулукъ сакълау министрствосуну аллергия жаны бла энчи болушлукъ берген арасы сагъынылган оборудование бла жалчытылынырыкъды. Бир кесекден республикада дагъыда беш къырал медицина учрежденианы реабилитация жаны бла бёлюмлери жангыртлынырыкъдыла.

Битеу да къыралда жууукъ юч жылны ичинде реабилитация этиу жаны бла 1350 бёлюмге эм 130 кюндюз жатхан стационарга жангы оборудование салынырыкъды неда ол болгъанына шендогюлюсюн къошарыкъдыла.

Сагъынылган ишле «Саулукъ сакълауну медицина реабилитацияны тийишлисича бардыруу» федерал проектни чеклеринде тамамланырыкъдыла. Бу проект былтыр кюз артында къабыл этилген Россей Федерацияны 2030 жылгъа дери социал-экономика жаны бла айнытыуну башламчылыкъларыны тизмесине киреди. Былай башламчылыкъларыны баш мураты адамлары жашауларыны качестволарын иглендириуну, россейли экономиканы тутучлу этиуну.

Россей Федерацияда медицина жаны бла реабилитацияны жангырта турургъа кереклисини юсонден Президент «Единая Россия» партияны озган жыл июнда бардырылган съездинде айтхан эди, деп билдириледи Правительство сайтында.

Андан бери бардырылган ишлени эсеплерине кере къыралны онуочусу Правительствога 2026 жылгъа дери медицина реабилитацияны айнытыуну программасын жарашдырып, ол жумушлагъа 100 миллиард сом бёлюрге буюргъанды.

ЧАКЪЫРЫУ

Төрели халда ётерикди

Быйыл 9 майда Нальчикде «Ёлюмсюз полк» деген эсгертиуну акциясы төрели халда бардырыллыкъды. Колоннала 10:00 сагъатда 400-жыллыкны майданында жыйышдырылып башланырыкъдыла, 11:00 сагъатда уа Ленин атлы проспект бла барып,

Малкъар орамда тохтарыкъдыла. Бу жол акцияны баш чакъыруу «Ала хорлам тизгинде не заманда да барырга керекдиле» деп, алай боллукъду. Аны мураты – жууукъ-ахуну, ол санда аскерни бла флотну ветеранларын, тылда урунганланы,

партизанлары, фашист лагерлени тутмакъларын, блокадниклени, сопротивленияга къатышханлары да эсгертиуну, аланы алларанда баш урууду. Хар адамынгы еде тутуу – «Ёлюмсюз полкны» баш магъанасыды.

Суратла бла транспарантлары жарашдыруу жумушну арт болжалгъа салмагъыз, алгадан окъуна хазырлангызыз. Ветеранлары суратларын МФЦ-ланы барысында да хахсыз чыгарыргъа боллукъсуз.

Транспарантлары ол санда бу фирмалада жарашдырырга боллукъду:

«Legko» – Кузнецкий ор., 4-чю юй, тел.: +7-938-076-06-07, +7-928-079-11-88;

«Юг Медиа» – Къулий улуну пр., 10, тел.: +7 (8662) 40-35-25;

«Ракур» – Киров ор., 2в, тел.: +7 (98662) 40-09-09;

«Рекламист» – Киров ор., 306 а, тел.: +7 (8662) 77-40-14;

«Print Центр» – Къарындашла Куш-Ховланы ор., 79а, тел.: +7-928-077-06-50.

Сорлукълары болгъанла бу телефон номерле бла сёлешсинле: +7-928-691-99-46

– Марина Битокская, +7-903-426-61-01

– Анна Романовская, +7-988-926-77-07

– Ойтова Джульетта.

Урушну белгилери

2 бет

Батырлыкъ

3 бет

Спёт

4 бет

Эм даражалы
къырал саугъагъа
тийишлиле

Ата журту ючюн
къазауатха
киргенди

Совет халкъны
жигитлигине
аталып

Совет Союзу кырал саугаларыны арасында Ленинни ордени эм сыйлыды. Андан даражасына көре Совет Союзун Жигитини алтын жулдузу бийкиди. Бу орден революция кымылдауда, уруунда жетишимле, Ата журтубузну кыоруулауда, халкъланы араларында шүхлүкүнү тийишли көрүлгендиге.

Россеини Кыоруулау министрствосу ол кырал кызауатны батыр аскерчилерини юсеринден шартланы ачык этгени шендую тёлюлеге Ата журтубузну жалынчаксызлыгы ючюн жанларын-кыанларын аямай уруш этгенлери жарык сыфатларын жаюу аскерлерине 5 танк бла «Фердинанд» топ болушлук этгендиге. Бу сөрмөшдө Кючмез улу кеси 11 фашистини өлтүргенди. Башха жол ол 5 аскерчи бла бирге немислидени саны 80 аскерчиге жеткен кызуумуну атышууларына кыжау турганды. Батыр, сынаулу, сабыр офицер Кючмез улу бу элни кыоруулаган 26 десантчыны кызуумунда Совет Союзун Жигитине көргөзүлгөн эди.

Эзеланы Зекерия, «Подвиг народа» сайты аны атына Захар деп жазылыпты, Ленинни орденине нек тийишли көрүлгени юсюндөн документ а сау бетни алады. 91-чи варгенди. Алай жолдаш Этезов кесини батыр юлгосю бла аскерчилени көтүрүп, алга өлтгенди. Аны хайырындан немислидени кыоруулауны ызлары бузулганды. Индекледе бардырылган кыанлы сөрмөшдө Этез улу кызууму 140 немисли аскерчинни бла офицерни жок этгендиге. Дагыда сауутлары асыралган юч жерни, эки топу, көп санда башха сауутланы сыйыргандыла, жөсирге 11 немисли аскерчи тошгенди».

САЙЛАМЛЫЛА Таулу жашла – офицерле

Александр Невскийни ордени 1942 жылда июльда тохташдырылганды. Аны бла жалаңда офицерле саугалангандыла – аскер бөлүмлеге уста башчылык этгенде эм душман бла сөрмөшдөде энци жигитликлерин көргөзгөнле. Таулу жашланы араларында да болгандыла аллайла.

бла бирге Кызыл Байракны эки ордени, «За отвагу», «За боевые заслуги», «Сталинградны кыоруулаганы ючюн» эм көп башха майдалла бла да саугаланганды.

1944 жылда онунчу апрельде совет аскерле Одессаны алганларында, ол шахарга биринчи болуп гвардияны тарклары болуп ишлей турганлай кетгенди. Финляндия бла уруша кыатышканды. Немисли фашистле бла урушда у жаюу аскер батальоннга башчылык этгенди, батальонну комиссары да болганды. 1942 жылда 9-чу армияны кызуумунда Кыбарты-Малкыарны кыоруулаганды. Немисли фашистле бла Курп дупурлада уруш этгенди. Көп орденле эм майдалла бла, ол санда Александр Невскийни ордени бла да саугаланганды. Гвардияны майору Насталаны Хажибекир уруш бошайырга көп кыалмай Прибалтикада өлгенди.

Элсюреланы Кёккёзю юсюндөн Нальчикде жашап турган отставкадагы полковник Зубенко былай эсгергенди. «Мени батальонунда Элсюр улу ротаны командир эди. Урушда мен көп жигит адамлагга төбөгөнме, тамата лейтенант Элсюр улу ма аллай батырландан бири эди. Бек кыйын борчу аны ротасына

Урушну белгилери Эм даражалы кырал саугага тийишлиле

Эзеланы Зекерия. Кючмезланы Абдулла.

кючлеуде эмда Совет кыралыны аллында энци жетишимле ючюн берилгенди. Биринчи номерли орденнге уа «Комсомольская правда» газет тийишли болганды. Улуу Ата журт урушуну жылларында уа Ленинни ордени биринчи 98-чи чекчи отрядны аскерчиси Бабенкога эм офицер Гусевге берилгенди. Бу сауганы алган эм жаш адам а 11-жыллык Мамлакат Нохановады. Таджикли кызычык аны бла мамукун жыйында жетишмелери ючюн белгиленгенди.

ангыларга онг бергендиге. Документлени окуй, сейир-тамашага кыалса, аланы кыатылыкларына, ата журтубузга кертиликлерине, соймекликлерине баш ураса.

Сезлериме Кючмезланы Абдулланы аскерчи жолу шагъатлык этеди. Ол 318-чи аскер жаюу дивизияны кызуумунда Новоросийскини кыоруулаганды. Бу дивизия сау жылны ичинде гитлерчиле бла кызауат бардырып, бир алтам архта этмегенин айтырчады.

Кючмезланы Абдулла 1944 жылда майда Севастополь ючюн кыанлы урушда жан бергенди. Бирыйыкдан а «Правда» газетде аны Ленинни ордени бла саугалау юсюндөн Указ басмаланганды. Батыр лейтенантны аты Эльтыгенде бюгонлюкде Героевское эл, Улуу Ата журт урушуну жигитлерини журметине салынган эсертмеде жазылыпты.

Тарыхчыла жазганларыча, бу бийик кырал саугага совет кырал чачылгынын кезиге дери 460 мингден аслам адам тийишли болганды.

Улуу Ата журт урушуну жылларында бу бийик даражалы орденнге таулу халкыны батыр уланлары Кючмезланы Абдулла бла Эзеланы Зекерия (документледе ол Захар деп жазылыпты)

«Духовщина районда Капешня эм Прихабы станцияны тийресинде душман кыраураган ючюл кыоруулауны ызы чачдырырга деген буйруккуну толтура, жолдаш Этезов батальоннга башчылык этгенди», - деп жазылыпты.

«Духовщина районда Капешня эм Прихабы станцияны тийресинде душман кыраураган ючюл кыоруулауны ызы чачдырырга деген буйруккуну толтура, жолдаш Этезов батальоннга башчылык этгенди», - деп жазылыпты.

Жансуйланы Оттайны кичи жашы Азрет 1922 жылда Кенделенде тууган эди. Эл мектепден сора Ленинградда бийик политика школда лектор курсланы тауусканды. Ол заманда Азретге жалаңда онсегиз жыл бола эди. Андан ары билимин өсдөрү, 1940 жылда таулу жаш Жангы Петергофда Ворошилов атлы аскер-политика училищеге кирген эди.

Кыагытла не айтсала да, Азрет а сау эди. Душман бла кюрешни андан ары бардырганды. Аны кыагытлары Кенделеннге, Чегем аузуна Кёк-Ташха да келе эдиле. Азрет, тасхачы взводну командири болуп, Эстонияга дери жетгенди. 1944 жылны башында хорлам узак болмаганын билдирип, ахлуларын-жууукларын, саулай жамауатын да кёллендирип жаза эди. Төгөрөкдө-тийреде аны ол кыагыты кыолдан-кыолга ётүп айланганын

«Духовщина районда Капешня эм Прихабы станцияны тийресинде душман кыраураган ючюл кыоруулауны ызы чачдырырга деген буйруккуну толтура, жолдаш Этезов батальоннга башчылык этгенди», - деп жазылыпты.

«Духовщина районда Капешня эм Прихабы станцияны тийресинде душман кыраураган ючюл кыоруулауны ызы чачдырырга деген буйруккуну толтура, жолдаш Этезов батальоннга башчылык этгенди», - деп жазылыпты.

БЕЛГИСИЗЛИК Тасхачы взводну командири

Жансуйланы Оттайны кичи жашы Азрет 1922 жылда Кенделенде тууган эди. Эл мектепден сора Ленинградда бийик политика школда лектор курсланы тауусканды. Ол заманда Азретге жалаңда онсегиз жыл бола эди. Андан ары билимин өсдөрү, 1940 жылда таулу жаш Жангы Петергофда Ворошилов атлы аскер-политика училищеге кирген эди.

Кыагытла не айтсала да, Азрет а сау эди. Душман бла кюрешни андан ары бардырганды. Аны кыагытлары Кенделеннге, Чегем аузуна Кёк-Ташха да келе эдиле. Азрет, тасхачы взводну командири болуп, Эстонияга дери жетгенди. 1944 жылны башында хорлам узак болмаганын билдирип, ахлуларын-жууукларын, саулай жамауатын да кёллендирип жаза эди. Төгөрөкдө-тийреде аны ол кыагыты кыолдан-кыолга ётүп айланганын

Кёпле эсгергендиге арта. Бек ахыр кыагыт а Азретден көчгюнчюлюкне аллында келгенди. Эгечлери Аксыл бла Шамса бек кыуана эдиле: ала андан эртте ёкюз кылган кичи кыарындашкыларын кеслери ёсдюрүнгендиге. Аны

Ол училищени курсантары Улуу Ата журт урушуну аны биринчи кюлеринден окууна кыатышкандыла. Азрет да училищени 2-чи батальонуну 8-чи ротасыны курсанты, 1941 жылны август айында нёгрөлери бла фронтха кетгенди.

Батальонну борчу дуняны бузуп, кюйдюрюп, жок этерге суйюп келген душманны Ленинградха жибермеге эди. Батальон, Гатчинада тохтап, душман

«Духовщина районда Капешня эм Прихабы станцияны тийресинде душман кыраураган ючюл кыоруулауны ызы чачдырырга деген буйруккуну толтура, жолдаш Этезов батальоннга башчылык этгенди», - деп жазылыпты.

«Духовщина районда Капешня эм Прихабы станцияны тийресинде душман кыраураган ючюл кыоруулауны ызы чачдырырга деген буйруккуну толтура, жолдаш Этезов батальоннга башчылык этгенди», - деп жазылыпты.

ЖАШЫРГЕН КЮРЕШ

Элбрусчу партизанла

Макытланы Исхакъ.

Жабелланы Локъман.

Мусукаланы Мариям.

Байсолтанланы Мажид.

Мусукаланы Исмайыл.

Улуу Ата журт урушуну кезигенде республикада кыралган партизан отрядла да хорламга, ата журтну кыоруулауга кышумчулуклары бла айырмалы болгандыла. Элбрус районну партизан отряды 1942 жылны август айында 1943 жылда 15 январьга дери кызауат этгенди. Анда жыйырма бла эки адам болгандыла.

Малкыарлыладан Элбрус районну партия комитетини ючюнчю секретары Кыулай

ланы Османни жашы Оюс бла Кенделенни школуну директору Бузаланы Османни жашы Мусаа – командирле; партияны обкомундан бла ич ишлени наркоматындан Жабелланы Шемауханы жашы Локъман – штабны таматасы, командирини болушлукчусу; ОСОАВИАХИМ-ни район советини председатели Отарланы Магометни жашы Ахмат – взводну командири; Элбрус элни Эл советини председатели Макытланы Гуланы жашы

Исхакъ – мюлк жюрютючю; Лашкута колхозну завхозу Сотталаны Марачуну жашы Кыасым – бёлюмю командирини; Тырныаузуз болнычасында ишлеп турган Таукенланы Асланни кызы Кулизар – отрядны медсестрасы болгандыла. Отрядда аскерчиле уа – Кенделенде пионерле дворедини директору Мусукаланы Ахматны кызы Шамса, аны эгечи Нальчикде шахар прокуратураны ичмиси Мусукаланы

входдан Байсолтанланы Наурузу жашы Кыубадий, Залиханланы Хызыр, совет партия школну бошоп келген жаш Мусукаланы Тууганы жашы Исмайыл. Макытланы Исхакъ уруш кызауатлада өлгенди. Бу тизмени, эсли адам болуп, Жабелланы Шемауханы жашы Локъман этип кыойганды. Мында болгандыны кыайсы да кырал саугалагга тийишли эдиле.

КЕРТИЛАНЫ САКИНАТ.

Депуланы Хаким.

Уммайланы Мухажир.

Бёзуланы Якуб.

Насталаны Хажибекир.

Элсюреланы Кёккёз.

Танк аскерлени генерал-майору Депулан Хаким Александр Невскийни ордени бла Улуу Ата журт урушуну фронтларында танк ротага, танк батальонга, танк полкга да командирлик этген заманда саугаланганды. Аны усталыгыны хайырындан ол башчылык этген бёлюмледен кыоранч аз болганды. Депу улу хар сөрмөшден хорлам бла чыкыганды.

мата лейтенанты Уммайланы Мухажирни пулемёт ротасы киргенди. Ол кеси уа ротаны аллында барганды эмда көп фашистини жок этгенди. Совет Союзун Жигити деген ата да көргөзүлгөн эди, алай Алтын Жулдузуну орунуна анга Александр Невскийни орденин берип кыойгандыла. Совет Союзун Жигити деген ат а Уммай улу угуа 1990 жылда бешинчи майда СССР-ни ол замандагы Президенти М.Горбачёвун Указы бла аталганды.

«Тил» алырга керек болса, кеси барычу эди. Совет Союзун Жигити деген ата да көргөзүлгөн кыагытла жарашдыра турганыбызлай, тыйып кыойган эдиле – репрессияга тошкен халкыны адамы болганын билеп. Алай бла аны Александр Невскийни ордени бла саугаларга тошгенди».

Артиллерия дивизионну командири гвардияны подполковниги Бёзуланы Якуб уруш жылдада этген жигитлиги ючюн Александр Невскийни ордени

Насталаны Хажибекир аскерге комсомолу Холам-Бызынги райкомуну биринчи се-

Юсюпланы Галина хазырлаганды.

Алгышпау «Хар юйюрге мамырлык, ырахатлык тежейме»

Кыбарты-Малкыар Республиканы Башчысы кенгешчиси, Улуу Ата журт урушуну кыатышхан Уяналаны Мухтарны кызы Аминат газет окуучуланы Улуу Хорламны байрамы бла алгышлаганды: «9 май жер башында тюз ниетли хар адамга да эм магыналы, эм жарык байрамды. 1945 жылда 9 майда болурулган Улуу Хорлам битеу дуняга мамырлык келтиргенди, немис фашистледен көп кыралланы азтапганды. Ол кыралыбызны торыхында эм сыйлы конюден бирини. Аны бла бирге уа бизни барыбызны да миллет махтаулуубузду, ёхтемлигибизди, эсибизди, Россеини деменигилигини, бирлигини, жалынчаксызлыкыны да байрамды!»

Жыл сайын бу байрамны магынасы бютөн улуу бла барды. Ол бизни халкыны кишиликле-

да немисли фашистле бла кыанлы кызауат этгенлени, сөрмөш аулакыла кыалганданы, тылда, кече-кюн демей, урунганланы атларын улуу журмет бла эсгеребиз, аланы жигитликлерине бла жигерликлерине баш урабыз. Ала жуууклошдыргандыла эмда келтиргендиге Хорламны жарык конюен.

Биогюнлюкде уа кыралны кыоркуузулугун, жалынчаксызлыгын аланы туудуклары саклайдыла. Аланы ёчюлмезлик аскер эмда урушуну жигитликлери ёсюп келген тёлюле юлго болгандыла кыалкыдыла, демениги Россеини тамблагы коню жарык болуугуна ышануулук береди!»

МАХТАУЛУКЪ

Уста сапёр

Актыпуракчы Тохаланы Сулейни жашы Ануар Улуу Ата журт уруш башларыны тюз аллында – 4 июнда – чакырылганды аскерге. Алай бла урушун ал конлеринден окууна окъ, от ичине тошгенди. Махтау кыагытларында айтылганга көре, ол анда 129-чу инженер-сапёр батальонну 8-чи инженер-сапёр бригадасында уруш этгенди. Миналаны, башха снарядланы кыоркууусуз этген тынч болмаганын ким да биледи. Ёлюм бла бетден бетте болуп турады дайым сапёр. Ма аллай кыйын ишни толтурурга тошгенди анга урушда.

Душман бла кюрешин Ануар Сталинград тийресинде башлаганды. Анда уа метр жер да кыалган болмас эди фашистле мина, снаряд салмай. Ануар бла аны аскерчи тенглери совет солдатла барлык жерлени ариулап, кыалайда кыоркууусуз барырга болуугуна белгиле салгандыла. Бир кере бизни-киле азатлаган Калач атлы шахарны кыатында алай кюрөшө турганда, мина атылып, Ануар аур жаралы болганды.

артык минаны кыоркууусуз этгени да айтылады.

Бир сейирим, аны 1944 жылда 3 сентябрде махтауга көргөзүлгөн кыагытда юйюрюню жашаган жери деген тизмеде жуук жазылмай турады. Ол кыагытда, майор Крпун кыол салып, көпюрлени немисли атыдырып кетип, адамланы Днестр суудан ётдюрюрге керек болганда, душман от, окъ жаудура турганлай, паром ишленгенлени араларында Ануар жигерлиги бла айырмалы болганы, бир кюнге жозден

Бир сейирим, аны 1944 жылда 3 сентябрде махтауга көргөзүлгөн кыагытда юйюрюню жашаган жери деген тизмеде жуук жазылмай турады. Ол кыагытда, майор Крпун кыол салып, көпюрлени немисли атыдырып кетип, адамланы Днестр суудан ётдюрюрге керек болганда, душман от, окъ жаудура турганлай, паром ишленгенлени араларында Ануар жигерлиги бла айырмалы болганы, бир кюнге жозден

Актыпуракчы жаш Тохаланы Ануар, баям, 1945 жылда 9 майда, уруш бошалганлай, аскерден эркин этилирге керек болуп эди, алай а аны жибермегендиге. Эки жылны ичинде ол урушда алгын сынауун жаш аскерчилеге берип, аланы юйретип турганды. Арта уа ахлуларын Кызаакстанны Джамбул областында Меркеде табып, анда жашаганды. Малкыар халкы Ата журтха кыайтканда, Акъ-Топурак эл жангырмаганы бла байрамлы Тохаланы Ануарны юйюрге Каменкада орналганды.

МУСУКАЛАНЫ САКИНАТ.

БАТЫРЛЫКЪ

Ата журту ючюн кызауатха киргенди

Уллу Ата журт урушу кыйын кюнлери бюгюн да унутулмагандыла. Анда жигитлик этгенлери, тууган жерлери ючюн кыялдарын-жанларын аямагъан жашларыбызны, кызыларыбызны атлары алтын харфла бла тарыхны бетлеринде жазылгандыла. Алай батыр уланларыбыздан бири эди Огъары Бахсандан кичи политрук Гызыланы Архотну жашы Абдул.

1942 жылда 22 августда 115-чи атлы дивизияны бөлүмлери, командованияны буйругун толтура, Цаган-Нурну кыатында орналгандыла. Сентябрьни биринчи кюнүндө подполковник М.С. Эхонин башчылык этген отряд таба 15-ден артык немисли танк бара эди. Аскерчиле шумсуз болгандыла. Аланы артларында – Волга, Сталинград. Артка кетер онг жокъду.

Сора Гончаренко гранатаны танк тюбюне атады. Гызыулу да экинчисин жандырады. Аланы жигитликлери келгендирген аскерчиле фашистлени атакаларын тохтаткандыла. 115-чи атлы дивизияны жаланды эки эскадрильядан кыуралганды отряды Деде-Ламин ючюн эки кюн баргъан сермешледе 20 адамдын тас этгенди, 98-си да жаралы болгандыла. Ол кюн болдурган жигитликлери эм батырлыклары ючюн дивизияны 50-ден аслам аскерчиси бла

командири, ол санда политрук Мисирланы Х.Б., кичи политрук Гызыланы А.А., политрук М.Г. Казанчев СССР-ни сыйлы орденлери эм майдаллары бла сауыалангандыла.

Ол кыйын отлу кюнледе бир-бир аскерчиле кыргюзтген энчи жигитликле аууздан-ауузгъа айтылып, бирсилени да таукел этгенди, алгъа барыгъа итиндиргенди. Бюгюнню кунден артка кырап, ол деменгили адамларыбызгъа, аланы кыоркъа билмеген жюректери, кишиликтери, кыралларына, келлик тюлюлеге кыайгырыулулары ючюн биз алагъа баш ургъанлай турургъа борчлубуз. Аланы кырдыкланы кыызарткан кыяллары бла теленгенди Совет Союзну, башхаланы да тынчылыклары, ырахатлыклары.

Гызыланы Абдул да, кеп батыр аскерчи жашларыбызча, уруш аулакъландан кыайтмаганды, Ата журтун немисли ууучулаудан кыоруулай жан бергенди. Сталинградны кыатында ахыр сермешле ол аскерчилени атакагъа кыторгенди. Ким биледи, баям, биле, сезе болур эди таулу жаш аны алында ингирде экинчи кюн дуняны жарыгын энди кырмазлыгын,

ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат.

Суратла хапарлайдыла

Алда баргъандыла

Бу суратда соелгенле солдан оннга кенделенчи Гытыулануны Кыйсынны жашы Самат бла элбруску Элеккуланы Иссаны жашы Муталипдиле. Жашла аскерге бирге чакырылгандыла. Эгечинден тууган Макытланы Мухадинни айтханына кере, Муталип Кызыл Аскерге 1938 жылда чакырылганды. Эсгеруу китапта да 1940 жылда деп жазылады.

Бу суратда жашла кыылыча тутуп турадыла, аскер кыулуклары да анга кере алда барганды. Кыалай-алай болса да, Элеккуланы Муталип Уллу Ата журт урушка аскерде тургъанлай тюбегенди эм анда баргъан кызауатлагъа кыатышханды.

Элеккуланы Иссаны жашлары Муталип бла Мустафир урушдан кыайтмагандыла. Сурат аланы эгечлери Элеккуланы Иссаны кызы Макытланы Хаулатда сакланганды.

Беш кыарындашдан бири сау кыайтханды

Тёбен Чегемде Малкъондуланы Кыайт бла аны юй бийчеси Кемият, насып юлюшлерине кыууана, сегиз жашны бла төрт кызыны жашау жолуна хазырлай эдиле. Ата бла ана аланы хар бири да хатасыз ёсерле, керти адамла болурла, узакъ ёмюр сюрюрге деп, иги умут этгенди.

Алай кыадар башха тюрюлу буюрганды. Сегиз жашдан бешиси, Уллу Ата журт урушка кетип, аладан төртюсю кыайтмай кыалганды.

Суратдагыла Хашим, Хасан, Кыасымдыла. Хашим лётчик эди. Таллинде госпитальда ёлгенди. Аны асыраган да ол госпитальны аладан этгенди. Хасан (ортада) урушну Пятигорскде башлагъан эди, бөлүмню командири болуп турганды. Аны да, Кыасымны да кыалай ёлгенлери белгисизди. Кыарындашладан бири Хусюн а – белгисиз тас болганды. Урушдан жаладан Муталиф сау кыайтханды.

Окопла кыазгъан кезиу

Уллу Ата журт урушну кезиуеде немис-фашистле бу тийрелеге жете тебирегенлеринде, Прохладна тийресинде танкла ётмезча, окопла кыазы тебирейдиле. Ол ирге республиканы кеп адамы кыатышханды.

Аланы араларында 12-13-жыллык сабийле да болгандыла. Асламысы уа тиширула эдиле. Ала кыстау ишлей тургъан кезиуде алыннганды бу сурат.

Кертчилик

Сермешле бла – Эльбагъа дери

Ата журтубузгъа фашист Германия чапханда, Тёбен Чегемни жашлары да, кыолларына сауут алып, аны кыорууларгъа чыккандыла. Андан Экинчи дуня урушка 320 адам кетген эди. Аланы араларында бизни элибизни огурулу адамы Жанкишиланы Саламгерийни жашлары да болгандыла.

Аналары ёлгенде, Хасанга юч жыл бола эди. Анга тамата кыарындашы Хусей

кыараганды. Ол а элде комсомолгъа биринчилени санында киргенден эди. Бир кесек замандан аны райкомда бөлүмню таматасына саладыла, ызы бла секретарына да айырдыла. Хусей билмиле, атын айдыргъан жаш эди. Хасан а комсомолчуланы юслеринден кыарындашы айтхан хапарлагъа уллу эс буруп тынгылаганды, кеси да бир-бир ишлеге кыатыша турганды. Ол эсли жаш эди, хунери неге да уллу болган.

Алай 1941 жылны жайында кыуру аланы угъай, битеу халкыны да жашау тюрленгенди. Батыр Хусей биринчилени санында кеси ыразылыгы бла фронтха кетеди. Бир кесектен а Хасан да, кыолуна сауут алып, Ата журтун кыорууларгъа сюеледи. Кыарындашла бир фронтха тюшемгенди, алай бир бирлери бла байламлыкны юзмегенди. Кыагыт жазып, бир бирге кел эдире, кызауат бардыргъандыла кыанлы душман бла.

Письмоларында Хусей ит фашистле тюп этиликлери, Ата журт жаудан азат боллугуна ишекли болмагъаны юсюнден жазганды. 1943 жылны кыйын кюнлеринден биринде Коммунист партияда да киреди. Ол Тамань тийресинде болганды. Сермешуею хорлам бла бошар ючюн, душман бийлеп тургъан дуппурну кыолгъа алыргъа керек эди. Ол борч Хасан кыулук этген бөлүмге буюрулды. Фашистле ол төбени кыаты кыоруулайдыла. Ол бир нечча кере кыолдан-кыолгъа ётеди. Ахырында аны бизни аскерчиле кыолгъа этедиле. Алайда кюерш бир кесек тынчайгъан кезиуде Хасан партиягъа алыннганды. Сермешледен биринде тамата сержант Жанкишиланы Хасан командирлик этген топ расчётка фашистле женгил танккладан бешисин жибереди. Алай бизникеле аладан ючюсюн кыурутадыла, экиси уа артка буруладыла.

Кыаты сермешледен сора 1943 жылны октябрь айында совет аскерле Тамань жарым айрыкамны душмандан азатлайдыла да, Керчь богъазгъа чыгъадыла. Андан ётерге, плацдармны иелерге эмда анда чабыуулукну башларгъа буйрукъ бериледи. Кыоргъашин жауун тохтаусуз жауа тургъанлай, бизни аскерчиле суудан ётедиле эм душманла орналгъан жерге чабадыла, кыаты кызауатдан сора аланы жарым айрыкамдан артка атадыла.

Габоланы Аслангерийни Чегем аузунда танымагъан хазна жокъ эди. Аны уллу юйюрюнде алты кыыз бла беш жаш ёсгенди. Уллу Ата журт уруш башланганды, кыялла кибик жашлары, кыолларына сауут алып, душман бла сермешгенди. Жашланы таматасы Хаждаут билмиле адам эди. Ростовда бийик партия школда окуп кыайтхандан сора, райкомну экинчи секретары болуп турганды. Аллына жарысуу бла келген адамлагъа уллу келлюлюк этмегенди, кыолундан келгенича болушханды.

Аслангерийни экинчи жашы Тебо да аты айтылган жаш болганды. «Элде жашланы арасында дауур чыккъа, терсени-тюсюню айырыргъа Тебогъа барыучу эдик. Кишиге кёзбау эте турмай, кысыха сёзю бла төрсге, сен төрссе, деп кыойгъан болмаса, ары-бери бура турмаз эди», - деп эсгергенди Белпайланы Суфиян.

жандырады. Кызауат бир кесек шошайгъанлай, бизни бек таматабыз келип, алайдан ким атдыра эди деп, Тебо тургъан жерни кыргюзтеди. Биз барыбыз да бир аууздан «Габо улу», - дейбиз. Ол а: «Ему надо героя дать, я лично его представляю на звание», - деген эди. Тебо кыйынны таба, тынчы сайламагъанды,

Аслангерийни ётгюр уланлары

Тебону аскерге 1938 жылда чакыргъандыла. Уруш башланганды Ригада кызауатха киргенди. Аны биргесине аскерде, фронтда да элли жаш Малкъондуланы Исхакъ болганды. Ол Тебону былай эсгергенди: «Аны кыатыбызда болгъаны бизге ырахатлыкъ бере эди. Затдан кыоркъа билмегенди.

Кеси да пулемётдан куста атдырыучу эди. Ригада кызауатда да ол кесини жигитлигин аз кере кыргюзтегенди.

«Алай бир кезиуде фашистле бла уллу сермеш бардырабыз. Тебо, төгерекни кыара букыгъа алдырып, тохтаусуз атдырады. Кеп немисли солдатны кырады, кеси кёзюбюз бла кере эки танкны да

кыоркыулу жерге, мен кесим барама, деп тохтаучу эди», - деп ма алай хапар айтханды Малкъондуланы Исхакъ.

Тарых шартла

Дунияда бек иги танк

Айтхылыкъ Т-34 танк 1939 жылны жайында Харьковдагы заводну конструктор бюросу Михаил Ильич Кошкинни башчылыгында эмда конструкторла Александр Морозовну бла Николай Кучеренкону кыатышулары бла чыгарылганды. Москваны кыатында Кучеренканы эмда биринчи кере

сыналганды эмда 1939 жылда 3 ноябрьде Кызыл Аскерге берилгенди. Уллу Ата журт урушну кезиуеде танкны тохтаусуз игилендире баргъандыла. Немисиле бронясыны кыалыныгы 80-100 миллиметр болгъан эм бир сагъатха 46 километр теркилик бла баргъан «пантераланы» чыгаргъан

ларында, бизни конструкторла Т-34-ни бронясыны кыалыныгы 90 миллиметрге жетдиргенди эмда бир сагъатха 55 километр теркилик бла барыра этгенди. Т-34 немисли «пантераланы», 1943 жылда Курск дугада биринчи хайырлангъан «тигрени» да кеп санда бузганды эм урушну

БАЙТУУГЪАНЛАНЫ Исмайл.

Себеппик

Ветеранлагъа —
тынгылы фатарла

Быйыл Къабарты-Малкъаргъа «Ветеранланы юсонден» эм «Россей Федерацияда сакъатланы социал кьоруулау» федерал законланы бардырыргъа кьырал бюджетден ахча бөлүнгенди.

Анга кёре, 2005 жылда биринчи январгъа дери жашау журт керек болгъаны бла байламлы тургъан энчи къауумла фатарла

бла жалчытылынырыкъдыла.

Бу жол аланы санына тюрлю-тюрлю къазауатлагъа къатышхан 44 ветеран бла инвалид эм Улуу Ата журт урушуну бир ветераны да киределе. Алагъа жашау журт кьоллу болургъа (ишлерге) субсидиялагъа шагъатлыкъ къагытыла берилгенди.

Слёт

Совет халкъны жигитлигине аталып

«Чекчилени жаш нёгерлерини» отрядлары республиканы эришулерине 12 команда, битеу да бирге школланы жюзден аслам окъуучусу, къатышхандыла. Слётну ала совет халкъны Улуу Ата журт урушда Хорламыны 77-жыллыгына атагъандыла.

Конкурсну РФ-ни ФСБ-сыны КъМР-де Чекчи управлениясы кьурагъанды, бардырылган да ведомствону бёлюмлеринден биринде этгенди. Аны ачылууна службаны ветеранлары къатышхандыла. «Боевое братство» жамаут организацианы регион бёлюмюню башчысы **Гелястанланы Барасбий**, жашланы бла къызланы алгъышлай, ачыкъ эришуледе жетишимли болурларын тежегенди.

Эришуле уа Россейни байрагъын кёторюуден башлангандыла. Бу сыйлы ишни Тирнеуазуну 6-чы школуну окъуучусу **Къумукъланы Дианагъа** ышангандыла. Ол «Чекчилени жаш нёгерлерини» кьымылдаууна, патриот акциялагъа тири

къатышханы ючюн тийишли болгъанды анга.

Ол кюн жашла бла къызла чабып, гранат атып, автоматны чачып эм жыйып, керодан илишанга атдырып, радиациягъа эм улуу сауутлагъа кьажу кийимле кийип эришгенди. Дагъыда ала чекчи службаны тарыхын кьалай билгенлерин да кёргюзгенди.

Эришулени аллында уа, Чекчи управленияны келечиси **Алексей Мирошниченко** республиканы битеу районларында да «Чекчилени жаш нёгерлерини» 13 къаууму кьуралгъанларын билдиргенди. «Быллай жумушла жаш адамланы Ата журтубузга кертичи болургъа юйретедиле, аны бла бирге уа чекчилени тарыхын билдиредиле. Ахыр кезиуде Улуу Ата журт урушуну, Россейни тарыхыны юслеринден ётюрюк хапарла асыры кенг жайылгандыла. Быллай жыйылууда ала кьыралыбызны тарыхы бла шагъырей боладыла, ата-бабаларыбызны

жигитликери бла ёхтемленирге юйренедиле. Алгъан билмилери алагъа кьыралыбызга айтылгъан ётюрюклеге кьажу турурга болушадыла», – дегенди ол.

Республикалы слёт а быйыл 12-чи кере кьуралгъанды. Пандемия бла байламлы ахыр эки жылда эришуле бардырылмай къалгъандыла.

Сёзге, Огъары Малкъарны Абайланы Мисостну атын журютген 2-чи номерли орта школунда отряд республикада биринчи болуп кьуралгъанды – 2006 жылда. Бу эришулеге уа школчуланы Чаналаны Роза бла Гадийланы Асият алып келгенди.

«Андан бери озгъан жыллада биз чекчиле бла байламлыкъланы юзмей, бютюнда тышханлы уа юч жыл озгъанды. Ол да школдан сора аскерчи усталыкъгъа юйренирге сыйгени айтханды бизге. «Мен Ата журтубузну – Россейни – кьоруулауну сыйлы ишледен бирине санайма», – дегенди эмда битеу кюнчюн, билимин кёргюзтюп, нёгерлери бла бирге алчы болуъларына ишексизлигин айтханды бизге.

Кертиси бла да ол кюн Огъары Малкъарны жаш чекчилери битеу эришуледе да айырмалыла болуп, хорламга жетшгенди. Экинчи жерге уа Прохладный шахарны 4-чю номерли школуну окъуучулары чыкыгъандыла. Бабуентни Депуланы Хакимин атын журютген кадет школуну окъуучулары уа ючюнчюле болгъандыла.

кючлегенбиз. Отрядны ишине тири къатышып, ызы бла уа чекчини усталыгын сайлагъан, бюгюнлюкде ведомствода къуллукъ этген жашларыбыз да бардыла», – дегенди бизге Чаналаны Роза.

Огъары Малкъарны школундан а 7 жаш адам келгенди. Сёзге, Кучукъланы Ислам 11-чи классда окъуйду, отрядха къа-

тышханлы уа юч жыл озгъанды. Ол да школдан сора аскерчи усталыкъгъа юйренирге сыйгени айтханды бизге. «Мен Ата журтубузну – Россейни – кьоруулауну сыйлы ишледен бирине санайма», – дегенди эмда битеу кюнчюн, билимин кёргюзтюп, нёгерлери бла бирге алчы болуъларына ишексизлигин айтханды бизге.

Кертиси бла да ол кюн Огъары Малкъарны жаш чекчилери битеу эришуледе да айырмалыла болуп, хорламга жетшгенди. Экинчи жерге уа Прохладный шахарны 4-чю номерли школуну окъуучулары чыкыгъандыла. Бабуентни Депуланы Хакимин атын журютген кадет школуну окъуучулары уа ючюнчюле болгъандыла.

Эришуледен сора жаш адамлагъа аскер техниканы бла сауутланы кёрмючю кьуралгъанды. Ахырында аланы аскерчи как бла сыйлагъандыла.

Кюз артында уа чекчиле Элбрус районда «Зарница» аскер эришулени бардырыргъа белгилейдиле.

ТОКЪЛАНЫ Фатима.

Ыспас

Низамлыгъы бла
башхалагъа юлгюлюдю

Жаникаланы Чукай гитчелигинден окъуна низамлы болгъанды, эринген деген затны билмегенди, жууапплыкъланы сезгенди. Мектепде иги окъугъаны бла кьалмай, спорт бла кюрешгенди: футбол команданы санында кёп эришулеге къатышып, махтаугъа, сауугъа да тийишли болгъанды. Шахарда тургъанлыкъгъа, элге барып, чалгъы чалгъанды, дырын жыйгъанды.

Кьорулуш ишге да журеги сабийликде окъуна тартхан эди. Атасы аллай ишни кьолгъа алса, анга болушмай кьоймаз эди. Аны себеппи школну бошагъанлай, жаш, арсарсыз, «Кьорулушчу» колледже киреди. Анда да тюрлю-тюрлю конкурслагъа къатышып, атын айтдырмай кьоймагъанды.

Дагъыда спорт бла кюрешгенди. ДОСААФ бардыргъан эришулеге къатыша, кёп кере айырмалы болгъанды. Тизгин болуп барыргъа, автоматны терк чачаргъа бла жарыгъа да юйренгенди.

Колледжни бошагъандан сора уа, атасы бла аны билимин андан ары ёсдорюрюн сыйгенди. Алай жаш а: «Ашыкъмагъыз, аскерден кьайтсам, бийик билим да алырма», – деп жууапплагъанды. Сора военкоматха журюй кетип, аскерге алырларын тилеп, ол муратына да жетеди. Алай бла Санкт-Петербургда аскер бёлюмге тошеди.

Таулу жашны тирилин, чёрчеклигин анда да эслегенди, башхалагъа юлгюге кёргюзгенди. Анга уа Далхатха бла Асиятха келген ыспас къагыт да шагъатлыкъ этеди. «Хурметли Далхат Хамзатович бла Асият Магомедовна, сизни жашыгъыз Жаникаланы Чукай аскер борчун бет жарыкълы толтургъаны, анга буюрулгъан жумушну заманында эмда тынгылы тамамлагъаны, право низамны, жамаутаны арасында кьоркьуусулукъну, тынчылыкъланы сакълаугъа аслам эс бургъаны, адеплилиги, тизгинлиги бла да айырмалды.

Ол тенггерине юлгюдю, аскер низамгъа бир кере да бузукълукъ этмегени ючюн дайым махтадыла. Жашауунда мындан ары да бет жарыкълы болуугъа ийнаннабыз. Аллай аламант жаш ёсдорюрген ючюн уллу ыспас этебиз. Ол Ата журтуну керти кьоруулауучусу. Чукай чынтты таулу жашды, деп таукул айттыргъа боллукъду.

54302-чи аскер бёлюмню командири **Д.М. Мороз**».

Мен Чукай бла телефон бла ушакъ этгенимде, ол былай айтхан эди: «Алгъа кьыйналдыргъа да тошгенди, алай аз-аздан аскер жашаугъа, низамгъа тюзелгенме.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.
СУРАТДА: Жаникаланы Чукай.

Мадар

Ёмюрлюк от
жарыкъ жанарча

Хорламын кюнюне хазырлануу чеклеринде «Газпром газораспределение Нальчик» компанияны специалистлери Ёмюрлюк оту жанган 36 эсгертеме кьарап чыкыгъандыла. Бу ишни ала «Газпром межрегионгаз» ООО-ну «Сыйлы борч. Ёмюрлюк эседе кьалырча» деген битеуроссей акциясыны кезиуде тамамлагъандыла.

Специалисте газ оборудованиягъа кьарагъандыла, ыргыларын, хар нелерин да тазалагъандыла, от иги жанарча этгенди. Тёреде болгъаныча, компанияны келечилери кеслери бла гитче газ аппарат келтиредиле.

Аны уа нек десеги, эсгертемени тазалагъан заманда, аны оту ёчолмезча. «Ёмюрлюк» дегени маганасы ма аллай ууакъ затлада окъуна сакъланды.

«Быллай эсгертемеге кьарау – бек жууаппы эм сыйлы ишди. Биз аны жыл сайын тындырабыз. Быйыл да, заманында мадар этип, бу комплекслени Хорламын кюнюне хазырлагъанбыз», – дегенди «Газпром газораспределение Нальчик» компанияны баш инженери Анзор Тутуков.

УЛБАШЛАНЫ Мурат хазырлагъанды.

Газетни келир номери 12 майда чыгарыкъды.

Билдириу

Чекчилеге болушлукъчула керекдиле

Кьыралны чеклерин сакълауда, Къабарты-Малкъарны, битеу Россейни да кьоркьуусулукъун жалчытауда жууукъ элдеде жашагъанла уллу болушлукъ этедиле.

РФ-ни ФСБ-сыны КъМР-де Чекчи управлениясындан бизге билдиргенлерича, бюгюнлюкде республикада кеслерины ырызлыкълары бла ведомствогъа болушхан 6 къауум барды, ала 52 адамны бирикдиредиле. Россейли законлагъа тийишлиликде, жамаут болушлукъчула (дружинникле) чекде тохтадырылган административ-праволу нхтан кьалай сакъланганын тинтедиле, инсанлагъа жорукъланы ангылатадыла. Аладан кёплери, нарядланы къауумларына кьошулуп, чекчилеге кьыралыбызны сакълауда борчларын толтурургъа болушадыла.

Сёз ючюн, бытыр жамаутны болушлугу бла кьырал чекни жорукъларына 200 бузукълукъ этилгени ачыкъланганды, ала

бла байламлы РФ-ни Административ бузукълукъланы кодексини 18.2-чи статьясына тийишлиликде терсеуе материалла жарашдырылып, 110 минг сом тазир салыннганды. Бытыр кеслерине алган борчланы бет жарыкълы толтургъанлары ючюн 12 инсан Чекчи Управленианы башчысыны саугъасына тийишли болгъандыла. Энтта 7 дружинник чекчи бёлюмлени оноучуларыны атындан белгиленгенди.

Управленианы оноучулары кьырал чекни тийресинде элдеде жашагъанлагъа Россейни кьоркьуусулукъун жалчытыгъа салгъан кьыйынару ючюн ырызлыкъларын билдиргенди. Чекчилеге болушлукъ сыйгени аллай онглары болгъанларын айттыргъа сюебиз. Алагъа кьошулур ючюн Терс-Кьолда, Элбрусда, Огъары Бахсанда, Булунгуда, Бызынгыда, Огъары Малкъарда чекчи бёлюмлеге келирге боллукъду.

ТИКАЛАНЫ Фатима хазырлагъанды.

УЧРЕДИТЕЛЬЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор
КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан
РЕДКОЛЛЕГИЯ:
ТЕКУЛАНЫ Хауа
(баш редакторну орунбасары),
ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат
(баш редакторну орунбасары),
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис
(жууаппы секретарь),
МУСУКАЛАНЫ Сакинат,
ТИКАЛАНЫ Фатима,
ТРАМЛАНЫ Зухура,
УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЛА:
Редакторну приёмный – 42-63-01.
Баш редакторну орунбасарлары – 42-38-21, 40-04-82.
Жууаппы секретарь – 40-03-24.
Секретариат – 40-93-62. Кореكتورла – 42-63-52.
РЕДАКЦИЯНЫ БЁЛОМЛЕРИ:
Политика эм право – 42-24-02, 42-67-68.
Экономика – 42-66-73.
Культура – 42-66-76.
Социал ишле – 42-75-82, 40-59-18.
Курортла, туризм эм спорт – 40-39-93, 42-66-71.
Окъуучула бла байламлыкъла журтотуу эм жазылыу – 42-37-94.
Энци корреспондент – 42-68-72.
Операторла – 42-66-85, 40-28-97.

Редакция авторла бла кьагыт журютмейди. Кьол жазмалагъа рецензия этилмейди эм ала артка кьайтарылмайдыла. Газетде басмаланган материалда айтылгъан оюмла редакцияны оюму бла келишимге боллукъду. Алада айтылгъан хар зат ючюн Россей Федерацияны Басманы юсюнден законна тийишлиликде материалланы авторлары кеслери жууаппыдыла. Редакция авторладан 400 газет тизгинден (машина бла жазылган 5-6 бет) кёпто алмайды. Газет Связьны, информация технологияны эмда асламлы коммуникацияны ишлери жаны бла федерал надзор къуллукъну (Роскомнадзорну) Къабарты-Малкъарда управлениясында 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди. Регистрация номер – ПИ № ТУ07-00118. Индекс - П 5893

Газетни басмагъа «КъМР-Медиа» ГКУ-ну компьютер службасы хазыр этгенди. Газет «Издательство «Южный регион» ООО-ну типографиясында басмаланганды. Ставрополь край, Ессентуки ш., Никольский орам, 5а
Газетлени ислерине тапдыру ючюн КъМР-ни почта связыны федеральный Управлениасы жууаппыды. Телефонла: 76-01-21
Газетлени розничнагъа сатыу ючюн КъМР-ни «Роспечать» акционер обществосу жууаппыды. Телефон: 42-69-34
Газет ийыкъда юч кере чыгъалды – геурюрге, орта, шабат кюнлде.

Номерге графикте кёре 19.00 сагъатда кьол салынады. 20.00 сагъатда кьол салыннганды
ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГЪАНЛА:
Тикаланы Фатима – дежурный редактор; Кучукъланы Сафият, Кетенчиланы Зульфия – жууаппы секретары орунбасарлары; Гезяланы Валя (1,2-чи бетле), Гезяланы Лида (3-чю бет), Ахматланы Люаза (4-чю бет) – кореكتورла.
Тиражы 1642 экз. Заказ № 905
Багъасы 10 сомду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕС:
360000, Нальчик шахар,
Ленин атыл проспек, 5
электрон почта:
elbor_50@mail.ru